

Täysistunto

Torstai 15.4.2021 klo 18.39—18.58

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 41/2021 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 4/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 4/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Purra.

Keskustelu

18.47 **Riikka Purra ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Esittelen valiokunnan mietinnön. Kyseessä on valtion virkamatkoilla sattuneiden vahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttaminen ja väliaikainen muuttaminen. Tämä olisi väliaikaisesti ja osin toistaiseksi voimassa. Vahinkona voitaisiin korvata valtion virkamiehelle sekä hänen mukana seuraavalle perheenjäsenelleen sekä eräille virkamieheen rinnastettaville henkilöille koronapandemian vuoksi ulkomailla annetusta rokotteesta aiheutuneet haittavaikutukset samoin edellytyksin kuin Suomessa annetusta rokotteesta korvattaisiin lääkevahinkona. Lakia sovellettaisiin myös siviili- ja sotilaallisissa kriisinhallintatehtävissä oleviin henkilöihin. Lakia on jo tähän mennessä sovellettu kriisinhallintatehtävissä tapahtuneisiin matkavahinkoihin. Perustelujen mukaan on kuitenkin havaittu tarpeelliseksi säätää selvyys vuoksi asiasta nimenomaisesti.

Valiokunta pitää tärkeänä, että rokotevahinkona korvataan koronapandemian vuoksi ulkomailla annetusta rokotteesta aiheutuneet vahingot vastaavasti kuin rokotevahinko korvataan Suomessa annetusta rokotteesta. Valiokunta korostaa, että rokotevahinkona sairauden tai vamman perusteella maksettavan korvauksen saamisen edellytyksenä on, että sairaus tai vamma on aiheutunut sellaisesta rokotteesta, jonka Euroopan lääkevirasto on hyväksynyt rokotteeksi ja jolle Euroopan komissio on antanut myyntiluvan. Minkään muun pandemian torjumiseksi annettavan rokotteiden aiheuttamaa rokotevahinkoa ei korvata säädettävän lain nojalla. Valiokunnan mukaan tämä tieto on saatettava tehokkaasti ulkomailla rokotettavien, lain soveltamisalaan kuuluvien tietoon ja lisäksi on huolehdittava, ettei heille anneta muuta kuin tässä laissa tarkoitettua hyväksyttyä rokotetta.

Suomen ulkomaanedustuksessa sekä muissa tehtävissä ulkomailla on yhteensä yli 2 000 valtioon palvelussuhteessa olevaa henkilöä ja heidän mukanaan seuraavaa perheenjäsentä. Sotilaalliseen kriisinhallintaan osallistuu vajaat 400 sotilasta, ja kriisinhallinnan asiantuntijoita on noin 110. Lisäksi pitkällä ulkomaan virkamatkoilla on muun muassa poliisin, Ra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2021 vp

javartiolaitoksen, Ilmatieteen laitoksen ja Puolustusvoimien palveluksessa olevia henkilöitä.

Valiokunta toteaa, että valtio on työnantajana velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä myös silloin, kun nämä ovat työssä ulkomailla. Tämä merkitsee myös sitä, että ulkomailla oleskelevilla on oltava asianmukainen mahdollisuus osallistua koronarokotuksiin. Ulkomailla työskenteleville tarjotaan mahdollisuus ottaa rokote kohdemaassa tai tulla rokotettavaksi Suomeen. Valiokunnan mielestä rokottamisesta tulisi vastaisuudessa huolehtia ulkomailla vallitsevat olosuhteet ja muut eri seikat huomioon ottaen etukäteen ennen ulkomaan tehtäviin siirtymistä.

Säädettävän lain kiireellisyys johtuu erityisesti siitä, että kansainvälisissä kriisinhallintaoperaatioissa tarvitaan niihin osallistuvien koronarokottamista sekä kriisinhallintahenkilöstön terveys- ja työturvallisuuden vuoksi että toiminnan jatkamiseksi näissä operaatioissa. Saadun selvityksen mukaan esimerkiksi UNIFIL-operaatiossa koko henkilöstön rokottaminen on edellytyksenä osallistumiselle operaatioon vastaisuudessa. Mikäli Suomi ei pysty takaamaan riittävää vakuutusturvaa rokotteiden mahdollisten haittavaikutusten varalta, saatetaan Suomen toiminta operaatiossa joutua lopettamaan. Asian valiokuntakäsittelyn yhteydessä ilmenneen perusteella tämä koskee etenkin sotilaallisen kriisinhallinnan operaatioita.

Työ- ja terveysturvallisuuden kannalta valiokunta korostaa, että Suomi toimii sotilaallisissa kriisinhallinnan operaatioissa korkean riskitason alueilla. Siviilikriisinhallinnan asiantuntijoista 94 on tällä hetkellä toimialueellaan, ja heistä lähes puolet työskentelee korkean turvallisuusriskin toimialueilla.

Hallintovaliokunta pitää lakiehdotusta tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana lukuun ottamatta pientä teknistä voimaantulosäännöksen muutosta. Mietintö on yksimielinen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Rantanen.

18.52 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Tämä laki tuli kiireellisenä käsittelyyn. Oletettavastikin tämä asia on herännyt siinä kohtaa, kun Suomeen tuotiin vainajana eräs siviilikriisinhallinnan henkilö, joka oli menehtynyt koronaan.

On sinänsä hyvä, että tämä asia on nyt huomioitu, mutta yhtä tärkeää on huomioida se, että me emme voi Suomessa toimia sillä tavalla, että me lähetämme täältä ihmisiä erittäin alikehittyneisiin olosuhteisiin aivan toisenlaisen terveydenhuollon ympäristöön kuin mihiin suomalainen on tottunut. Mielestäni on erittäin tärkeää, että ne, jotka eivät ole vielä Suomesta poistuneet näihin operaatioihin ja tehtäviin, tulisivat rokotetuiksi Suomessa ennen kuin he lähtevät näihin.

Nythan tilanne on se, että meillä on maailmalla, niin kuin tästä mietinnöstä käy ilmi, useita satoja henkilöitä, ja on selvää, että heidän rokottamisensa on haastavaa toteuttaa Suomesta käsin. Mutta pidän kyllä outona sellaista ajatusta, että me tukeutuisimme pelkästään muiden maiden hyväntekeväisyyteen siinä, että meidän miehemme saisivat rokotteet — kyllä nämä asiat täytyy eritoten näissä tilanteissa, joissa ihmisiä lähetetään ympäri maailmaa, muun muassa syvälle Afrikkaan, operaatioihin ja tehtäviin, hoitaa niin, että me emme laittaisi heitä sinne ilman asianmukaista rokotesuojaa. Toivon, että tämä asia tulee hoidetuksi nyt — kuten tässä valiokuntakin toteaa, että näin olisi hyvä jatkossa tehdä. Tämä on hyvä asia nyt ottaa puheeksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2021 vp

On myöskin varmasti asianmukaista seurata sitä tilannetta, millainen meidän henkilöstömme tilanne ulkomailla on, miten nämä rokotukset kaikille etenevät ja saavatko he niitä oikeasti. On erinomaista, että tämä on voimassa. Mutta itselleni tulee huoli siitä, että jos meillä on vaikka Afrikan maissa henkilöitä ja heidän rokotteensa, rokotesuojansa ja korvausmahdollisuutensa rokotehaitasta liittyvät näihin neljään Euroopan lääkeviraston hyväksymään rokotteeseen, niin onko heillä mahdollisuuksia saada näitä siellä tehtävillä ollessansa. Tätä on syytä kyllä seurata.

Mutta on erinomaista, että tämä laki on näin nopsasti mennyt eduskunnasta läpi ja siltä osin on omalta osaltansa turvaamassa tilannetta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hoskonen.

18.55 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Lyhyesti vain sen verran edustaja Rantasen hyvän puheenvuoron jälkeen, että kun Suomesta lähetetään erilaisiin vaikka rauhanturvatehtäviin taikka moniin muihin kansainvälisiin tehtäviin ihmisiä, niin on itseltään selvää, että täällä pitää heille sen rokotesuojan olla täydellinen, ennen kuin heidät lähetetään. Tämä edustaja Rantasen mainitsema valitettava esimerkki kuvaa parhaiten sitä, miten vaarallisesta taudista on kysymys kuin korona on. Ihmettelen tässä maassa sitä käytyä keskustelua, että moni suhtautuu siihen ehkä välinpitämättömästi, että tämä nyt on pikkuinen flunssa, mutta tämä edustaja Rantasen kertoma erinomainen esimerkki kuvaa sen, että tämä on todella vakava asia, johon pitää suhtautua suurella vakavuudella, kun ihmisiä lähetetään Suomesta erilaisiin kansainvälisiin tehtäviin. Rokotesuojan pitää olla täydellinen, vakuutusturvan pitää olla täydellinen siltä varalta, jos jotain sattuu, että hänestä pidetään huolta ihan viime hetkeen asti ja palautetaan terveenä kotiin, kun tehtävä päättyy, ja sitten jos joitain onnettomuuksia sattuu, niin häntä suojaa vakuutusturva, etteivät esimerkiksi mahdolliset perheenjäsenet jää vaikeuksiin sen takia, että perheenjäsen on ollut kansainvälisissä tehtävissä.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, toivon todella, että tämä nyt käyty keskustelu olkoon niille epäileville tuomaille myös viesti, että tämän taudin kanssa ei ole leikkiminen. Tämä on vakava tauti. Tunnen omassa perhepiirissäni muutamia henkilöitä — ei ihan nyt perhepiirissä, mutta tuttavapiirissäni — jotka ovat tämän taudin sairastaneet, ja kyllä heidän kertomuksensa ovat olleet ihan sydäntä särkeviä. Todella vakavista oireista on ollut kysymys. Ja, luojan kiitos, kyseiset ihmiset voivat tällä hetkellä hyvin, käyvät jo töissä, mutta sanoivat kyllä kaikki henkilökohtaisesti — keskustelin asiasta viimeksi maanantai-iltana, kun tänne ajelin ja tapasin sattumoisin ystäväni Joensuun kaupungin lähellä autohuoltoasemalla, kun autoa tankkasin, ja hän sanoi hyvin — että kyllä oli semmoinen tauti, että tämä on otettava vakavasti.

Olkoon tämä hyvin nopeasti ja hyvin säädetty laki esimerkki siitä, että tämä otetaan vakavasti. Hallintovaliokunnalle isot kiitokset, että hommassa toimittiin todella nopeasti ja tehokkaasti.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 41/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.